

CORRADO CAGLI

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΑΓΓ. Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

Όταν μιλούμε για την 'Αναγέννησι' έννοούμε κυρίως την άνθιση της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής και της ζωγραφικής στην 'Ιταλία μετά το τέλος του ΙΔ' αιώνας. Οι μορφές του πλαστικού χώρου που έδωσαν οι 'Ιταλοί καλλιτέχνες στο έργο τους, κατά την εποχή της 'Αναγεννήσεως' έγιναν τα βασικά συντακτικά στοιχεία της εικαστικής γραφής για την Εύρωπη και την 'Αμερική' ως τα πρώτα χρόνια του αιώνας μας. 'Η όπτική μεταρρυθμίσις, που επραγματοποίησαν τα ρεύματα της σύγχρονης τέχνης, είχε κυρίως ως στόχο της τον πλαστικό χώρο της 'Ιταλικής 'Αναγεννήσεως. 'Ετσι, θετικά ή αρνητικά, ή αισθητική έκφρασις της 'Ιταλίας στην αρχή των νεωτέρων χρόνων έγινε ο άξων, γύρω από τον οποίον περιστρέ-

ψαι ένας νεοκλασικός ζωγράφος στη σύγχρονη καλλιτεχνική ζωή της 'Ιταλίας. Με τη διαφορά πως δεν έχει την αποκλειστική μορφολογική προσήλωσι των νεοκλασικών στα μουσειακά άριστουργήματα, αλλά δοκιμάζει παράλληλα την ενέργεια της καθαρής γραμμής και του καθαρού χρώματος, συγχρονιζόμενος με τις δημιουργικές αναζητήσεις της εποχής του, αφήνοντας τον έαυτό του κάποτε να περιπλανηθή στις χώρες των πρωτογόνων, μέσα στις οποίες αναπνέει τον άερα μιας ήρωικής θαρραρότητας. Και όταν ακόμη κλείνει μέσα στο άσπρη περίγραμμα της ανατομίας του γυμνού ή στις ακριβείς φωτισκίσεις της μυολογίας και της πτυχολογίας τα ποιητικά πλάσματα της μυθολογικής του νοσταλγίας, δραπετεύει ά-

CORRADO CAGLI: 'Απόλλων και Δάφνη.
('Από την άτομική του έκθεσι στο 'Ιταλικό 'Ινστιτούτο).

φη και περιστρέφεται ο προβληματισμός της τέχνης του δυτικού πολιτισμού ως τον καιρό μας.

'Η διάρκεια της 'Ιταλικής καλλιτεχνικής παιδείας στο δυτικό κόσμο, έπι πέντε συνεχείς αιώνες, χωρίς σοβαρές διακομές και διαλείψεις, έξηγει τη δύναμι που εξακολουθεί να έχη ή παράδοσις της στους σύγχρονους καλλιτέχνες της 'Ιταλίας. Το φαινόμενο της μετανοίας και της έπιστροφής στην κληρονομιά της 'Αναγεννήσεως είναι από τα χαρακτηριστικά σημεία της 'Ιταλικής τέχνης στο διεθνές κίνημα της μεταρρυθμίσεως και της αλλαγής του πλαστικού χώρου της πατρίδας της. 'Ο Ντè Κύρικο, ο Μποτσιόνι είναι ίσως τα πιό γνωστά παραδείγματα της μετανοίας αυτής στην πρωτοποριακή τέχνη της 'Ιταλίας. 'Ο ζωγράφος Κορράντο Κάλι δεν ανήκει στην κατηγορία των μετανοούντων, για την άποστασις τους από την έθνική τους παράδοσι. 'Ιταλών καλλιτεχνών, γιατί ποτέ δεν απέμακρύνθη από τη βάση του ούμανισμού της 'Αναγεννήσεως κατά τις κύριες πτήσεις του στον κόσμο της φαντασίας και του αισθητικού πειραματισμού. Τα σχέδια που παρουσιάζει, στην έκθεσι του 'Ιταλικού 'Ινστιτούτου, με αναζητήσεις άφαιρητικού ή και άφηρημένου χαρακτήρος, αποτελούν δοκιμές στο περιθώριο του κυρίου έργου του, που παραμένει πιστό στις αναμνήσεις των 'Ιστορικών τεχνολογιών της 'Ιταλικής ζωγραφικής του τέλους του ΙΔ' και των αρχών του ΙΕ' αιώνας. 'Ο φλωρεντινός ούμανισμός με τις μυθολογικές νοσταλγίες της κλασσικής αρχαιότητας της έλληνολατινικής Μεσογείου, οι γραμμικοί τρόποι της μορφολογίας του, ή εύλυγισία, ή χάρις και το κάλλος της έρωτικής καμπύλης του αναγεννημένου παγανισμού, το πλούσιο ρεπερτόριο της άνθρωποκεντρικής εικονογραφίας, όλες αυτές οι πνευματικές παρακινήσεις της 'Ιστορίας της τέχνης βρίσκουν άνταπόκρισι στη ζωγραφική του Κορράντο Κάλι και την κρατούν αιχμάλωτη στη γοητεία τους. 'Ο έπισκέπτης της έκθέσεως του αισθάνεται πως ο Κορράντο Κάλι εί-

πό τις φυλακές της όράσεως, που κτίζει για το μεγάλο άνυποπτο κοινό, για να κυνηγήση την άλχημεία της ζωγραφικής, με το πάθος ενός μάγου των μεσαιωνικών έργαστηρίων, και να τυπώση στον πίνακά του αύτούσια φύλλα από βότανα, χαρτιά και πραγματικές ύλες, διαχύνοντας γύρω από το έπικολημένο στην εικόνα του φύλλωμά τους άναλυτό χρώμα με το πιστόλι του θαφέως οίκοδομών. Τα τυπώματα αυτά κάνουν τα τοπία του και τα σκηνογραφικά του βάθη να μοιάζουν με άκατόρθωτα, για την όρθοδοξη ζωγραφική, έγχρωμα σχέδια και να υποβάλλουν στον θεατή το αίσθημα της έκπληξεως για τα μυστήρια της τεχνοτροπίας του ζωγράφου. 'Ετσι ο ρεαλισμός από άκόλουθος της φύσεως και των φαινομένων της, γίνεται κατ'άσκοπος των μυστικών της ανατομίας των βοτάνων της που τα δημοσιεύει αύτούσια στη ζωγραφική, χωρίς ο θεατής να μαντεύη την προέλευσι τους και τα τεχνάσματα που μετέρχεται ο τεχνίτης για να τα μεταφέρη στο έργο του από τον κήπο του.

Στα σχέδια που έκθέτει ο Κορράντο Κάλι για την εικονογράφησι των ποιημάτων του Φώσκολου (27—42), τα τεχνάσματα της έλαιιογραφίας παραμερίζονται. 'Εδώ ο ζωγράφος μάς μιλά με την άμεσότητα του καθαρού σχεδίου και μάς άποκαλύπτει την ώριμότητά του και τη δύναμι του ταλέντου του. Είναι ο καλύτερος έαυτός του και ή τέχνη του δεν μπορεί να άμφισβητηθή, γιατί δεν καταφεύγει στο τέχνασμα για να μάς έκπληξή. 'Ο ζωγράφος μάς μιλά με την ελικρίνεια που συνδιαλέγεται ο πνευματικός άνθρωπος με τον έαυτό του, όταν δεν τον άκούν και δεν τον παραμνεύουν οι τρίτοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ